

מסכת ברכות לתשב"ד

מנוקדת
לפי מסורת ק"ק תימן

-הקדמה-

בהנ"ו

לק"י

לפניכם חוברת המאגדת בתוכה את מסכת ברכות המנוקדת על פי מסורת אבותינו הקדושים-ק"ק תימן. מפעל המשנה הינו נדבך נוסף בפעולות הנעשות ברחבי הארץ בקרב ילדי התשב"ר.

המפעל הקודם היה אלבום ההלכות והמנהגים שחולל שינוי כביר בהבנת ומשמעות חשיבות שימור המסורת ובמיוחד כשמדובר בהלכות ומנהגים שהם ממש דינא דגמרא השמורים וצפונים עוד מתקופת בית ראשון.

התגובות והרשמים הרבים לאלבום שימשו לנו כאלף עדים כמה צימאון ורצון יש בקרב בני עדתינו היקרים לחזור לאותם שורשים קדושים ולהצמיח לאורם דור חדש האמון על מסורת אבות – קדושי עליון. לפנינו עוד מפעלים נוספים שבעזר ה' נוציאים ונפיצים במקצועות התורה השונים:גמרא,רש"י, הלכות שירי קודש ועוד.

צירפנו למסכת הקדמה המעלה על נס את מעלתה העצומה של לימוד המשנה וסגולותיה.

זאת על מנת להחדיר בליבות הרכים את האהבה, המעלה הראויה וחדוות הלימוד בשינון המשניות הקדושות.

אנו תפילה שחפץ ה' בידינו יצלח ושמפעל המשנה יעורר לבבות ויטע בלב המשננים קשר אמיץ בל ינתק וכמיהה לתורת ראשונים.

ארגון "אלפי יהודה"

וְלַעוֹלָם
הוּי
רִץ
לְמִשְׁנָה

מעלת למוד משנה

בגמרא בבא מציעא (לה, ב): ולעולם הגוי רץ למשנה יותר מן הגמרא.

במסכת סנהדרין (צט, א):

כי דבר ה' בזה, רבי נתן אומר כל מי שאינו משגיח על המשנה.

בסוף נדה נאמר:

תנא דבי אליהו, כל השונה הלכות בכל יום, מביטח לו שהוא בן העולם הבא. וכתב רש"י שם: הלכות - משנה וברייתא, והלכה למשה מסיני.

במדרש רבה קהלת (ז, לה):

טוב אשר תאחזו בזה - זה מקרא. וגם מזה אל תנח את ידך - זה משנה.

בתנא דבי אליהו רבא (פי"ז):

הקדוש ברוך הוא חלק את עולמו לשתי מדות, אחת של צדיקים ואחת של רשעים. אחד של מדת צדיקים, כיצד, צא ולמד מן עשרים שנה ואילך בין שבא אדם למשנה ולמד מהן יראת שמים ומעשים טובים, מלזין אותו עד שהוא נכנס לבית עולמו, והקדוש ברוך הוא שמח ונא כנגדו וכו'.

במדרש ויקרא רבה (פ"ז א):

מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה, וכי יש מנחה טהורה וקמיצה בבבל, אלא איזה זו משנה. אמר הקדוש ברוך הוא הואיל ואתם מתעסקין במשנה, כאלו אתם מקריבין קרבן.

זהר הקדוש ר"מ פרשת פינחס (ד' רלח):

ואית מארי משנה דתורתם אמונתם דלא זזת שכנתא מהון כל יומיהון.

בספר מעבר יבק (שפתי רננות פכ"ט):

וכבר ידוע שסגלת המשניות הם להכניע הציבור... ויבנו להרג הציבור בגרסתו, כדאמרו בדרך דקטליה בגרסתיה, ועל כן אמר ולבי חלל בקרבי. ויועיל שונם לטהרת המחשבות.

בספר שני לחות הברית (מסכת שבועות אות לג-לה) כתב:

ואשרי הזוכה למשנה שיהיו שיתא סדרי משנה שגורים בפיו בעל פה, ואז עושה סלם לנשמה שתעלה למדרגה קמא, וסימנך "משנה" אותיות "נשמה".

למוד המשנה בקהלת קדש תימן

מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם, ולא רך שנות הגלות לא חדלו ללמוד תורה. קשר הדוק היה ליהדות תימן עם מרכזי התורה בארץ ישראל והישיבות בבבל, ועדיות רבות יש בכתובים על כך. למוד המשנה היה נפוץ מאד, והמפורסר

ולעולם
הוי
רץ
למשנה

האלהי הר"ש שבזי זיע"א כתב בשירו (שרד מנאמי): אשרי למווד משנה וחבור, לשס"ה ולרמ"ח סוכרי. גבן בכל טעם ודבור, לידע בתקון סוכרי. ומחכמי תימן נותרו חבורים ופרושים למשנה, כגון רבי זכריה הרופא (רז"ה), ופרוש המזרחי שהוא רבי זכריה החלפוני, ועוד.

קריאה מדיקת

ליהדות תימן יש מסורת קריאה בנקוד שונה מיתר הקהלות בהיותה מדיקת יותר, כי בשאר קהלות לא שפרו את דקדוק המשנה, ופעמים שהקריאה השתבשה, ואין מטרת למווד המשנה בקהלות שונות דקדוק בקריאה אלא הבנת ענין המשנה והתלמוד ולא שמווד דקדוק הקריאה.

על כן בואו ונחזיק טובה לאבותינו הקדושים, שהיתה גרסת המשנה שגורה בפיהם דור אחר דור, כיון שהיתה להם קביעות ללמוד בחבורה, ואיש את אחיו יעזרו להעיר על הגרסא הנכונה. כי ידועה היא הנהגתם להעיר מיד על כל קריאה שאינה נכונה, ולא היו עוברים בשתיקה, וכעין מה שמעירים על שגיאה בקריאת התורה, כך היו זריזים להעיר מיד, ומתוך כך נשתמרה מסורת דקדוק הקריאה.

אל תטש תורת אמן

עם כל זה ברור הדבר שאין לו לאדם לשנות שום גרסא מדעתו לפי סברתו, כי כלל הוא בדינו לילך אחר המסורת, שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמן, ונאמר אל תבוז כי זקנה אמן. ואף על פי שנמצאו בכתבי יד עתיקים גססאות קריאה שונות, הנה במאות השנים האחרונות לא נמצאו גססאות אלו, אלא הנהגה שיטה אחידה בקריאת לשון חכמים, ועדות לכך הם לשונותיו של רבי דוד עדני שבכמה מקומות שונות מהקריאה המקבילת, ואף על פי כן לא חזרו לקרות בגססות הקדמונים.

למוד המשנה בבתי הכנסיות

למוד המשנה בבתי כנסיות מדי יום ביומו היה במסגרת הלמוד אחר תפילת שחרית הנקרא "שלוש", כלומר למוד משנה, נביאים וכתובים, וראשית חכמה או ספר הלכה. וכמו שכתב מהרי"ץ בספר עץ חיים אחר סדר תפילת שחרית, וזה לשונו: ועכשו בעירנו נהגו הכל לקרות פרוק אחד במשנה בפרושה או בהרמב"ם או ברבנו עובדיה, ואחר כך סימן אחד בנביאים, ואחר כך ארבעה מזמורים בתלים. ושמעתי כי מקדם שנהגו זה היה בר מינו חלי האספכה מתפשט, וזמן אחד שהיה באותו הדור הנהיג והקריח לעם לזה, ונתבטל בעזרת השם, השם יתברך יציל כל עמו, מקל מקרה ופגע רע. עד כאן לשונו.

ויש בתי כנסיות שקבעו למוד בשעות לפני הצהרים במשנה לשעתיים, בפרושה ובלבון מעמיק בהבנת המשנה, וסדר הלמוד לפי מנהגנו היה בשני אפנים. בדרך כלל בלמוד השלוש שאחר התפילה היה קורין את המשנה כל הצבור ביחד ואחר כך היה הרב חוזר על גרסת המשנה, ושוב חוזר על המשנה בשלוב פרוש רבנו עובדיה בלי משא ומתן כיון שהיו נחפזים לצאת. ובלמוד שלפני הצהרים בהשתתפות יחידים סגולה, כל אחד היה קורא בתורה ומשנה, וחוזרים כל הצבור לקרוא כאחד בקול רם בשפה ברורה ובנעימה הדורה, ושוב הרב חוזר עליה ללא פרוש, בפסוק ובהטעמה, ולאחר מכן היה לומד את המשנה עם מפרשיה ונושאים ונותנים בהבנתה.

ולעולם
הוי
רז
למשנה

מסכת ברכות

- פרק א -

א מאימתי קורין את שְׁמַע בְּעַרְבִין. משַׁעָה שְׁהַכְהִינִים וְנִכְנָסִים לְאָכֹל בְּתַרוּמָתוֹ, עַד סוּף הָאֲשִׁמוּרָה הִרְאִישׁוֹנָה, דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים, עַד חֲצוֹת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר,

עַד שְׁיַעֲלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. מַעֲשֶׂה שָׁבָאוּ בְּנֵי מִבֵּית הַמִּשְׁתָּה, אָמְרוּ לוֹ, לֹא קָרִינוּ אֶת שְׁמַע. אָמַר לָהֶם, אִם לֹא עָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר, חֲתִיבִין אַתֶּם לְקָרוֹת. וְלֹא זֹו בְּלִבְדָּ, אֲלֵא כָּל מָה שְׁאָמְרוּ חֻכָּמִים עַד חֲצוֹת, מִצְוַתוֹ עַד שְׁיַעֲלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. הַקָּטָר חֲלָבִים וְאַבְרִים, מִצְוַתוֹ עַד שְׁיַעֲלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. וְכָל הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, מִצְוַתוֹ עַד שְׁיַעֲלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. אִם כֵּן, לָמָּה אָמְרוּ חֻכָּמִים עַד חֲצוֹת, כְּדֵי לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הַעֲבִירָה:

ב מאימתי קורין את שְׁמַע בְּשַׁחְרִין. מַשְׁיִבִיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בֵּין תְּכֵלֶת לְכֹרֶתִי. (וְגוֹמְרָה) עַד הַגֵּץ הַחֲמָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, עַד שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת, שָׁכַן דֶּרֶךְ בְּנֵי מַלְכִים לְעַמּוּד בְּשָׁלֹשׁ שְׁעוֹת. הַקּוּרָא מִכָּאן וְאֵלֶךְ לֹא הִפְסִיד, כְּאָדָם הַקּוּרָא בַתּוֹרָה:

ג בית שמאי אומרים, בְּעָרֵב כָּל אָדָם יִטּוּ וְיִקְרְאוּ, וּבִבְקָר יַעֲמְדוּ, שְׁנֵאָמַר (דברים ו) וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. וּבֵית הַלַּל אוֹמְרִים, כָּל אָדָם קוּרָא כְּדַרְפוֹ, שְׁנֵאָמַר (שם) וּבְלִקְחֶךָ בְּדַרְךָ. אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. בְּשַׁעָה שְׁבַגְנֵי אָדָם שׁוֹכְבִים, וּבְשַׁעָה שְׁבַגְנֵי אָדָם עוֹמְדִים. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן, אֲנִי הֵייתִי בָּא בְּדַרְךָ, וְהֵטִיתִי לְקָרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי, וְסִכְנִיתִי בְּעֲצָמֵי מַפְגֵּי הַלִּסְטִים. אָמְרוּ לוֹ, כְּדֵי

וְלַעוֹלָם
 הוֹי
 רָץ
 לְמִשְׁנָה

היית לְחֹבֵב בְּעֶצְמְךָ, שְׁעִבְרַתְּ עַל דְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל:
 ד' בַּשַּׁחַר מְבָרַךְ שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעָרֵב שְׁתֵּים
 לְפָנֶיהָ וְשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ. אַחַת אַרוֹכָה וְאַחַת קְצָרָה. מִקּוּם שְׁאִמְרוּ
 לְהֶאָרִיד, אֵינוֹ נִשְׂאֵי לְקִצֵּר. לְקִצֵּר, אֵינוֹ נִשְׂאֵי לְהֶאָרִיד. לְחַתָּם,
 אֵינוֹ נִשְׂאֵי שְׁלֵא לְחַתָּם. וְשְׁלֵא לְחַתָּם, אֵינוֹ נִשְׂאֵי לְחַתָּם:
 ה' מִזְכִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלִילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה,
 הָרִי אֲנִי כָּבוֹן שְׁבָעִים שָׁנָה, וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם
 בְּלִילוֹת, עַד שֶׁדִּרְשָׁה בֶּן זֹמְאָ, שֶׁנֶּאֱמָר (דְּבָרִים טז) לְמַעַן תִּזְכָּר
 אֶת יוֹם יְצִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ, הַיָּמִים. כָּל
 יְמֵי חַיֶּיךָ, הַלִּילוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, יְמֵי חַיֶּיךָ, הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּל
 יְמֵי חַיֶּיךָ, לְהֵבִיא לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחַ:

- פֶּרֶק ב -

א הִיָּה קוֹרָא בַּתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ זְמַן הַמְּקַרָּא, אִם כֵּן לְבוֹ, יֵצֵא. וְאִם
 לֹא, לֹא יֵצֵא. בְּפֶרְקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב, וּבְאִמְצָע
 שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הִירָאָה וּמִשִּׁיב, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר,
 בְּאִמְצָע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הִירָאָה וּמִשִּׁיב מִפְּנֵי הַכְּבוֹד, בְּפֶרְקִים שׁוֹאֵל
 מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב שְׁלוֹם לְכָל אָדָם:

ב אֵלוֹ הֵן בֵּין הַפֶּרְקִים. בֵּין בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה לְשֵׁנִיָּה, בֵּין שֵׁנִיָּה
 לְשִׁמְעָה, בֵּין שְׁמַע לְוְהִיָּה אִם שְׁמַע, בֵּין וְהִיָּה אִם שְׁמַע לְוִיָּאמֵר,
 בֵּין וִיָּאמֵר לְאִמְתָּ וְיֵצִיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בֵּין וִיָּאמֵר לְאִמְתָּ
 וְיֵצִיב לֹא יִפְסִיק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה, לְמָה קִדְמָה שְׁמַע
 לְוְהִיָּה אִם שְׁמַע, (אֵלָא כְּדִי) שֶׁיִּקְבֹּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם
 תַּחֲלָה, וְאַחַר כֵּן יִקְבֹּל עָלָיו עַל מִצְוֹת. וְהִיָּה אִם שְׁמַע לְוִיָּאמֵר,
 שְׁוְהִיָּה אִם שְׁמַע נוֹהֵג בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, וִיָּאמֵר אֵינוֹ נוֹהֵג אֵלָא בַּיּוֹם
 (בְּלִבְד):

ג הַקּוֹרָא אֶת שְׁמַע וְלֹא הַשְּׁמִיעַ לְאִזְנוֹ, יֵצֵא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר,
 לֹא יֵצֵא. קָרָא וְלֹא דִקְדַק בְּאוֹתֵיּוֹתֶיהָ, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, יֵצֵא. רַבִּי

וְלְעוֹלָם
הוֹי
רִז
לְמִשְׁנָה

יהודה אומר, לא יצא. הקורא למפרע, לא יצא. קרא וטעה,
 יחזור למקום שטעה:

ד האמניו קורני בראש האילן או בראש הנדבד, מה שאינו
 רשאי לעשות כן בתפלה:

ה חתן, פטור מקרית שמע בלילה הראשון
 עד מוצאי שבת, אם לא עשה מעשה. מעשה
 ברבן גמליאל, שקרא בלילה הראשון שנשא.
 אמרו לו תלמידיו, לא למדתנו רבנו, שחתן
 פטור מקרית שמע בלילה הראשון. אמר
 להם, איני שומע לכם לבטל ממוני על מלכות
 שמים אפלו שעה אחת:

ו רחץ לילה הראשון שמתה אשתו. אמרו לו תלמידיו, לא
 למדתנו רבנו, שאכל אסור לרחץ. אמר להם, איני כשאר כל
 אדם, אסטגים אני:

ז וכשמת טבי עבדו, קבל עליו תנחומין. אמרו לו תלמידיו, לא
 למדתנו רבנו, שאין מקבלין תנחומין על העבדים. אמר להם,
 אין טבי עבדי כשאר כל העבדים, כשר היה:

ח חתן, אם רצה לקרות קרית שמע בלילה הראשון, קורא. רבן
 שמעון בן גמליאל אומר, לא כל הרוצה לטול את השם יטול:

פרק ג -

א מי שמתו מטל לפניו, פטור מקרית שמע, (ומן התפלה) ומן
 התפלין. נושאי המטה וחלופיהו וחלופי חלופיהו, את שלפני
 המטה ואת שלאחר המטה, את שלמטה

צרך בהן פטורים, ואת שאין למטה צרך
 בהן חיבין. אלו ואלו פטורין מן התפלה:
 ב קברו את המת וחרו. אם יכולין להתחיל
 ולגמור עד שלא יגיעו לשורה, יתחילו. ואם

ולעולם

הוי

רץ

למשנה

לאו, לא יתחילו. העומדים בשורה, הפגמים פטורין, והחיצונים
 חִיבִין:

ג נשים ועבדים וקטנים, פטורין מקריית שמוע ומן התפלין,
 וחִיבִין בתפלה ובמוזנה ובברכת המזון:

ד בעל קרי, מהרהר בלבו ואינו מברך, לא לפניו ולא לאחריה.
 ועל המזון, מברך לאחרי, ואינו מברך לפניו. רבי יהודה אומר,
 מברך לפניהם ולא אחריהם:

ה הנה עומד בתפלה, ונזכר שהוא בעל קרי, לא יפסיק, אלא
 יקצר. ירד לטבול, אם יכול לעלות ולהתכנסות ולקרות עד
 שלא תגין החמה, יעלה ויתכנס ויקרא. ואם לאו, יתכנס במים
 ויקרא. אבל לא יתכנס, לא במים הרעים ולא במי המשקה, עד
 שיטיל לתוכן מים. וכמה ירחיק מהם ומן הצואה, ארבע אמות:
 ו זב? שצאה קרי, ונדה שפלטתה לשכבת זרע, והמשמשת
 שצאתה נדה, צריכין טבילה. ורבי יהודה פוטר:

- פרק ד -

א תפלת השחר, עד חצות. רבי יהודה אומר, עד ארבע שעות.
 תפלת המנחה עד הערב. רבי יהודה אומר, עד פלג המנחה.
 תפלת הערב, אין לה קבע. ושל מוספין, כל היום. (רבי יהודה
 אומר, עד שבע שעות):

ב רבי נחוניא בן הקנה, היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש
 וביציאתו, תפלה קצרה. אמרו לו, מה מקום
 לתפלה זו. אמר להם, בכניסתי אני מתפלל
 שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן
 הודיה על חלקי:

ג רבן גמליאל אומר, בכל יום מתפלל אדם
 שמונה עשרה. רבי יהושע אומר, מעין
 שמונה עשרה. רבי עקיבא אומר, אם שגורה

ולעולם
 הוי
 רץ
 למשנה

תפלתו בפיו, יתפלל שמונה עשרה. ואם לאו, מעין שמונה עשרה:

ד רבי אליעזר אומר, העושה תפלתו קבע, אין תפלתו תחנונים. רבי יהושע אומר, המהלך במקום סכנה, מתפלל תפלה קצרה. אומר, הושע השם את עמך את שארית ישראל, בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך. ברוך אתה השם, שומע תפלה: ה הנה רוכב על החמור, ירד. ואם אינו יכול לרד, יחזיר את פניו. ואם אינו יכול להחזיר את פניו, יבון את לבו כנגד בית קדש הקדשים:

ו הנה יושב בספינה או בקרון או באסדה, יבון את לבו כנגד בית קדש הקדשים: ז רבי אליעזר בן עזריה אומר, אין תפלת המוספין אלא בחבר עיר. וחכמים אומרים, בחבר עיר ושלא בחבר עיר. רבי יהודה אומר משמו, כל מקום שיש חבר עיר, היחיד פטור מתפלת המוספין:

ברק ה-

א אין עומדין להתפלל, אלא מתוך כבוד ראש. חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים, כדי שיכוננו את לבם למקום. אפלו המלך שואל בשלומו, לא ישיבנו. ואפלו נחש ברוך על עקבו, לא יפסיק:

ב מזכירין גבורות גשמים בתחית המתים, ושואלין הגשמים בברכת השנים, והבדלה בחונן הדעת. רבי עקיבא אומר, אומרה ברכה רביעית בפני עצמה. רבי אליעזר אומר, בהודאה:

ג האומר על קן צפור יגיעו רחמיך, ועל טוב יזכר שמך, מודים

ולעולם

הוי

רץ

למשנה

מודים, מְשַׁתְּקִין אותו. הַעוֹבֵר לְפָנֵי הַתִּיבָה וְטָעָה, יַעֲבֹר אַחַר תַּחֲתָיו, וְלֹא יִהְיֶה סֵרֶבֶן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. מִנֵּינן הוּא מִתְחִיל, מִתְחַלֵּת הַבְּרָכָה שְׁטָעָה בָּהּ:

ד הַעוֹבֵר לְפָנֵי הַתִּיבָה, לֹא יַעֲנֶה אַחַר הַכֹּהֲנִים אָמֵן, מִפְּנֵי הַטְּרוּף. וְאִם אֵין שָׁם כֹּהֵן אֲלֵא הוּא, לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו. וְאִם הַבְּטָחְתוּ שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו וְחוֹזֵר לְתַפְלָתוֹ, רִשָּׁאֵי:

ה הַמְתַּפְּלֵל וְטָעָה, סִימֵן רַע לוֹ. וְאִם שְׁלִיחַ צַבּוּר הוּא, סִימֵן רַע לְשׁוֹלְחָיו, מִפְּנֵי שֶׁשְׁלּוּחוֹ שְׁלֵ-אָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמְרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶן דּוּסָא, כְּשֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל עַל הַחוֹלִים, הָיָה אוֹמֵר, זֶה חַי וְזֶה מֵת. אָמְרוּ לוֹ, מִנֵּינן אַתָּה יוֹדֵעַ. אָמַר לָהֶם, אִם שְׁגוּרָה תַּפְלֵתִי בְּפִי, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְקַבֵּל. וְאִם לֹא, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְטַרְף:

- פֶּרֶק ו -

א בִּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפְּרוֹת. עַל פְּרוֹת הָאֵילָן אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי הָעֵץ. חוּץ מִן הַיֵּין, שְׁעַל הַיֵּין אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרֵי הַגֶּפֶן. וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה. חוּץ מִן הַפֶּת, שְׁעַל הַפֶּת הוּא אוֹמֵר הַמּוֹצֵיא לְחֶם מִן הָאֶרֶץ. וְעַל הַיִּרְקוֹת אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי

הָאֲדָמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בּוֹרָא מֵינֵי דְשָׂאִים:

ב בִּבְרַךְ עַל פְּרוֹת הָאֵילָן בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה, יֵצֵא. וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ בּוֹרָא פְּרֵי הָעֵץ, לֹא יֵצֵא. עַל כֵּלָם אִם אָמַר שֶׁהַכֹּל, יֵצֵא:

ג עַל דְּבַר שְׂאִין גְּדוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ, אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל. עַל הַחֶמֶץ וְעַל הַנוֹבְלוֹת וְעַל הַגּוֹבָאִי, אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל. (עַל הַחֶלֶב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבִּיצִים, אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כֹּל שֶׁהוּא מִין קָלְלָה, אֵין מְבָרְכִין עָלָיו:

ד הֵיוּ לְפָנָיו מֵינִים הַרְבֵּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמֵּין שְׂבָעָה, מְבָרְךְ עָלָיו. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, מְבָרְךְ עַל אֵיזָה מֵהֶן שִׁירְצָה:

וְלַעוֹלָם
הוֹי
רֵץ
לְמִשְׁנָה

ה ברכך על היין שלפני המזון, פטר את היין שלאחר המזון. ברכך על הפרפרת שלפני המזון, פטר את הפרפרת שלאחר המזון. ברכך על הפת, פטר את הפרפרת. על הפרפרת, לא פטר את הפת. בית שמאי אומרים, אף לא מעשה קדרה:

ו היו יושבין לאכל, כל אחד ואחד מברך לעצמו. הסבו, אחד מברך לכולו. בא להם יין בתוך המזון, כל אחד ואחד מברך לעצמו. לאחר המזון, אחד מברך לכולם. והוא אומר על המגמר, אף על פי שאין מביאין את המגמר אלא לאחר הסעודה:

ז הביאו לפניו מליח בתחלה ופת עמו, מברך על המליח ופוטר את הפת, שהפת טפלה לו. זה הפלל, כל שהוא עיקר ועמו טפלה, מברך על העיקר ופוטר את הטפלה:

ח אכל תאנים ענבים ורמונים, מברך אחריהן שלש ברכות, דברי רבן גמליאל. וחקמים אומרים, ברכה אחת מעין שלש. רבי עקיבא אומר, אפלו אכל שלק והוא מזונו, מברך אחריו שלש ברכות. השוטה מים לצמא, אומר שהכל נהיה בדברו. רבי טרפון אומר, בורא נפשות רבות:

- פרק ז -

א שלשה שאכלו כאחד, חזבין לזמן. אכל דמאי, ומעשר ראשון שנטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, והשמש שאכל כזית, והכותי, מזמנין עליהם. אכל אכל טבל, ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדו, והשמש שאכל פחות מפזית, והנכרי, אין מזמנין עליהם:

ב נשים ועבדים וקטנים, אין מזמנין עליהם. עד כפה מזמנין, עד כזית. רבי יהודה אומר, עד כביצה:

ג כיצד מזמנין. בשלשה, אומר נברך. בשלשה והוא, אומר ברכו. בעשרה, אומר נברך לאלהינו. בעשרה והוא, אומר ברכו. אחד עשרה ואחד עשרה רבוא. במאה אומר, נברך ליי אלהינו.

ולעולם
 הוי
 רץ
 למשנה

במאה והוא, אומר ברכו. באַלף, אומר נברך ליי אלהינו אלהי ישראל. באַלף והוא, אומר ברכו. ברבוא, אומר, נברך ליי אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו. ברבוא והוא, אומר ברכו. כענין שהוא מברך, כך ענין אחריו, ברוך יי אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו. רבי יוסי הגלילי אומר, לפי רב הקהל הן מברכין, ששאמר (תהלים סח) במקלות ברכו אלהים, יי ממקור ישראל. אמר רבי עקיבא, מה מצינו בבית הכנסת, אחד מרבין ואחד מועטין אומר, ברכו את יי. רבי ישמעאל אומר, ברכו את יי המברך:

ד שלשה שאכלו כאחד, אינו נשארין לחלק. וכן ארבעה, וכן חמשה. ששה נחלקין, עד עשרה. ועשרה אינו נחלקין, עד שיהיו עשרים:

ה שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד, בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו, הרי אלו מצטרפין לזמון. ואם לאו, אלו מזמנין לעצמן ואלו מזמנין לעצמן. אין מברכין על היין, עד שיתן לתוכו מים, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, מברכין:

- פרק ח -

א אלו דברים שביין בית שמאי ובית הלל בסעודה. בית שמאי אומרים, מברך על היום ואחר כך מברך על היין. ובית הלל אומרים, מברך על היין ואחר כך מברך על היום:

ב בית שמאי אומרים, נוטלין לידיים ואחר כך מוזגין את הפוס. ובית הלל אומרים, מוזגין את הפוס ואחר כך נוטלין לידיים:

ג בית שמאי אומרים, מקנח ידיו במפה, ומניחה על השלחן. ובית הלל אומרים, על הכסת:

ד בית שמאי אומרים, מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידיים. ובית הלל אומרים, נוטלין לידיים ואחר כך מכבדין את הבית:

ה בית שמאי אומרים, גר ומזון ובשמים והבדלה. ובית הלל אומרים, גר ובשמים ומזון והבדלה. בית שמאי אומרים, שברא

ולעולם

הוי

רין

למשנה

מאור האש. ובית הלל אומרים, בורא מאורי האש:
 ו אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של גוים, ולא על הנר
 ולא על הבשמים של מיתים, ולא על הנר ולא על הבשמים של פני
 עבודה זרה. אין מברכין על הנר, עד שיאותו לאורו:
 ז מי שאכל ושכח ולא ברך, בית שמאי אומרים, יחזר למקומו
 ויברך. ובית הלל אומרים, יברך במקום שזכר. עד אימתי הוא
 מברך, עד כדי שיתעכל המזון שבמעיו:

ח בא להם יין לאחר המזון, ואין שם אלא אותו
 הכוס. בית שמאי אומרים, מברך על היין ואחר
 כך מברך על המזון. ובית הלל אומרים, מברך
 על המזון ואחר כך מברך על היין. עונין אמן
 אחר ישראל המברך. ואין עונין אמן אחר הכותי
 המברך, עד שישמע כל הברכה:

פרק ט -

א הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל, אומר ברוך שעשה נסים
 לאבותינו במקום הזה. מקום שנעקרה ממנו עבודה זרה, אומר
 ברוך שעקר עבודה זרה מארצנו:

ב על הזיקים ועל הזועות ועל הברקים ועל הרעמים ועל הרוחות,
 אומר ברוך שפחו מלא עולם. על ההרים ועל
 הגבעות ועל הימים ועל הנהרות ועל המדברות,
 אומר ברוך עושה בראשית. רבי יהודה אומר,
 הרואה את הים הגדול, אומר ברוך שעשה את
 הים הגדול. בזמן שרואה אותו לפרקים. על
 הגשמים ועל הבשורות הטובות, אומר ברוך

הטוב והמטיב. ועל שמועות רעות, אומר ברוך דין האמת:

ג בנה בית חדש, וקנה בלים חדשים, אומר ברוך שהחיינו. מברך על
 הרעה מעין הטובה, ועל הטובה מעין הרעה. הצועק לשעבר, הרי
 זו תפלת שוא. ביצד. היתה אשתו מעברת, ואמר יהי רצון שתלד

ולעולם
 הוי
 רץ
 למשנה

אֲשֶׁתִּי זָכָר, הָרִי זֹו תִּפְלֵת שְׂוֹא. הִיָּה בָּא בְּדֶרֶךְ וְשָׁמַע קוֹל צְוֹחָה
 בְּעִיר, וְאָמַר יְהִי רְצוֹן שְׁלֵא יִהְיוּ אֵלֹו בְּנֵי בֵּיתִי, הָרִי זֹו תִּפְלֵת שְׂוֹא:
 ד' הַנִּכְנָס לְכַרְךָ, מִתְּפִלֵּל שְׁתִּים, אַחַת בְּכַנִּיסָתוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ. בֶּן
 עֲזַאי אוֹמֵר, אַרְבַּע, שְׁתִּים בְּכַנִּיסָתוֹ וְשְׁתִּים בִּיצִיאָתוֹ, וְנוֹתֵן הוֹדָאָה
 לְשַׁעֲבֵר וְצוֹעֵק לְעֵתִיד לְבֹא:

ה חַיֵּב אָדָם לְכַרְךָ עַל הַרְעָה בְּשֵׁם שֶׁהוּא מְכַרְךָ עַל הַטּוֹבָה,
 שְׁנֹאמַר (דְּבָרִים ו') וְאַהֲבֵתָ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ
 וּבְכָל מְאֹדְךָ. בְּכָל לְבָבְךָ, בְּשֵׁנֵי יְצָרֶיךָ, בְּיֶצֶר טוֹב וּבְיֶצֶר רָע. וּבְכָל
 נַפְשְׁךָ, אִפְלוֹ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מְאֹדְךָ, בְּכָל מְמוֹנְךָ. דְּבַר
 אַחֵר, בְּכָל מְאֹדְךָ, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ, הָיוּ מוֹדֵה לוֹ
 בְּמֵאֵד מְאֹד. לֹא יִקַּל אָדָם אֶת רֵאשׁוֹ כִּינְגֵד שְׁעַר הַמְּזוּחָה, שֶׁהוּא
 מְכַנּוּן כִּינְגֵד בֵּית קִדְשֵׁי הַקִּדְשִׁים. לֹא יִפְגֹּס לְהַר הַבַּיִת בְּמִקְלוֹ,
 וּבְמִנְעָלוֹ, וּבְפִנְדָּתוֹ, וּבְאֲבָק שְׁעַל רִגְלָיו, וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ קַפְנִדְרִיא,
 וּרְקִיקָה מִקַּל וְחֹמֶר. כָּל חוֹתְמֵי בְּרִכּוֹת שֶׁהָיוּ בְּמִקְדָּשׁ, הָיוּ אוֹמְרִים
 מִן הָעוֹלָם. מִשְׁקַלְקָלוֹ הַמִּינִין, וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֵלֶּא אַחַד, הַתְּקִינוּ
 שִׁיְהוּ אוֹמְרִים מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וְהַתְּקִינוּ שִׁיְהֵא אָדָם שׂוֹאֵל
 אֶת שְׁלוֹם חֲבֵרוֹ בְּשֵׁם, שְׁנֹאמַר (רוֹת ב') וְהִנֵּה בַעֲזָ בֹא מִבַּיִת לְחָם
 וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים יי עִמָּכֶם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרְכֶךָ יי. וְאוֹמֵר (שׁוֹפְטִים
 ו'), יי עִמָּךְ גְּבוּר הַחֵיל. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי כג'), אֵל תִּבּוּז כִּי זָקְנָה אִמָּךְ.
 וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים קִיט), עֵת לַעֲשׂוֹת לִי הִפְרוּ תוֹרָתְךָ. רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר,
 הִפְרוּ תוֹרָתְךָ, מִשׁוּם עֵת לַעֲשׂוֹת לִי:

וְלַעֲוֹלָם

הָיוּ

רָץ

לְמִשְׁנָה

מסכת ברכות -

טבלת עזר לשינון משניות בעל פה

פרק א

א- מקאשב. משנלב, עסהה, דרא.
 וא, עח. רגא, עשעה. משבמה,
 אל, לקאש. אל, אלעעה, חאל.
 זוב, אכמשחעח, מעשעה. החו,
 מעשעה. והלא, מעשעה. אכ,
 לאחעח, כלאהמה:
 ב- מקאשב. מבתל. ראא, בתל.
 (ו) עהה. ריא, עשש, שדבמלבש.
 המולה, כהב:
 ג- בשא, בכאיו, וי, שוו. והא,
 כאקכ, שוב. אכ, לנוו. בשאש,
 ושאע. ארט, אהבב, ולכבש, ובמה.
 אל, כהלב, שעדכה:
 ד- במשלול, ושלול. אאוק. משל,
 ארל. ל, ארל. ל, ארשל. ול, ארל:
 ה- מימב. אראבע, האכשש,
 וזשימב, עשבז, שלתאיצממכיה.
 יח, ה. כיה, ה. וא, יח, הה. כיה,
 ללה:

פרק ב

א- הקב, וזה, אכל, י. ול, לי.
 בשמהו, ושמהו, דרמ. ריא,
 בשמהומה, בשמהושלא:
 ב- אהבה. בברל, בשל, בשלאש,
 כואשל, בולו. ריא, בולולי. אריבק,
 לקשלאש, (אכ) שעמשת, וכיעעמ.
 ואשל, שאשנבו, ואנאב (ב):
 ג- האשוהל, י. ריא, לי. קודב, ריא,
 י. ריא, לי. הל, לי. קו, ילש:
 ד- הקבהאבה, משרלכב:
 ה- ח, פמשהעמש, אלעמ. מבג,
 שבהש. אלת, ללר, שפ משבה. אל,
 אשלמעמשאשא:
 ו- רלהשא. אלת, ללר, שאל. אל,
 אככא, אא:
 ז- וטע, קעת. אלת, ללר, שמתעה.

אל, אטעככה, כה:

ח- ח, ארלקשבה, ק. ר שבגא,

לכהלאהי:

פרק ג

א- משמל, פמש, (וה) וה. נהווח,
 אשהושה, אשצבפ, ושלצבח.
 אופמה:
 ב- קאהו. אילועשיל, י. ול, לי. הב,
 הפ, וח:
 ג- נוו, פמשוה, ובווה:
 ד- בק, מבומ, ללול. וה, מל, ומל.
 ריא, מלו:
 ה- העב, ושבק, לי, אי, יל,
 אילועשתה, יוו, ול, יבו. אלי,
 לבהובה, עשלמ. וימוה, אא:
 ו- זשק, וששו, ושנ, צט. ויפ:

פרק ד

א- תה, עח. ריא, עאש. תהעה.
 ריא, עפה. תה, אלק. וימ, כה. (ריא,
 עשש):
 ב- רנבה, המבלהו, תק. אל, ממלו.
 אל, באמשתתעי, ואנהעח:
 ג- רגא, בימאשע. ריא, משע. רעא,
 אשתב, ישע. ול, משע:
 ד- ראא, התק, אתת. ריא, הבס,
 מתק. א, ההאעאשי, בפהיצל.
 באה, שת:
 ה- הרעה, י. ואיל, יאפ. ואילאפ,
 יאלכבקה:
 ו- היבאבאב, יאלכבקה:
 ז- ראבעא, אתהאבע. וחא, בעובע.
 ריאמ, כמשחע, הפמה:

פרק ה

א- אעל, אמכר. חההששאו,
 כשאלל. אהשב, לי. ונכעע, לי:
 ב- מגגבה, והבה, ובה. רעא,

ולעולם
 הוי
 רץ
 למשנה

אברבע. ראא, ב:

ג- העקציר, וטיש, ממ, מא. הלהו, יאת, ויסבש. מהמו, מהשב:

ד- הלה, ליאהא, מה. ואשכאה, ליאכ. והשנאכול, ר:

ה- הו, סרל. ושצה, סרל, מושש-אכ. אעערחבד, כמעה, הא, זחומ. אל, מאי. אל, אשתב, יאשמ. ול, יאשמ:

פרק ו

א- כמעה. עפהא, כפה. חמה, שהאכפה. ופהא, כפה. חמ הפת, שההאהלמה. והא, כפה. ריא, במד:
ב- כעהכפה, י. ופהכפה, לי. עכאאש, י:

ג- עדשגמה, אש. עהוהוה, אש. (עהוהוה, אש). ריא, כשמק, אמע:
ד- הלמה. ריא, איבמש, מע. וא, מעאמש:

ה- בעהשה, פאהשה. בעהשה, פאהשה. בעה, פאה. עה, לפאה. בשא, אלמק:

ו- היל, כאומל. ה, אמל. בליבה, כאומל. לה, אמל. והאעה, אעפשמהאלה:

ז- הלמבוע, מעהואה, שטל. זה, כשעוט, מעהואה:
ח- אתעו, מאשב, דרג. וא, באמש. רעא, אאשומ, מאשב. המל, אשנב. רטא, בנר:

פרק ז

א- ששכ, חל. אד, ורשת, ושוש, ושכ, ו, מע. אאט, ורשנת, ושושנ, ושפמו, ו, אמע:

ב- נוו, אמע. עכמ, עכ. ריא, עכ:
ג- כמ, ב, אנ, בו, אב. ב, אנל, בו, אב. אעוער, בא, נלא. בו, אב. ב, אנלאאי. בו, אב. ב, א, נלאאיאהיעהש. בו, אב. כשמ, כעא, ביאאיאהיעהש. ריהא, לרההמ, שבבא, ימי. ארע, ממבה, אמומא, באי. ריא, באיה:

ד- ששכ, ארל. וא, וח. שנ, עע. ואנ, עשק:

ה- שחשאבא, בשראאא, האמל. ול, אמלומל. אמעה, עשלמ, דרא. וא, מ:

פרק ח

א- אדשבשוהב. בשא, מעהוכמעה. והא, מעהוכמעה:

ב- בשא, נלוכמאה. והא, מאהוכנל: ג- בשא, מיב, ועה. והא, עה:

ד- בשא, מאהוכנל. והא, נלוכמאה: ה- בשא, נווו. והא, נווו. בשא, שמה. והא, במה:

ו- אמלעהועהשג, ועהועהש-מ, ועהועהשעז. אמעה, עשל:

ז- משוב, בשא, ילו. והא, יבש. עאהמ, עכשהש:

ח- בלילה, ושאהא. בשא, מעהוכמעה. והא, מעהוכמעה. עאאיה. ועאאהה, עשכה:

פרק ט

א- המשבנל, אבשנלבה. משמעז, אבשעזמ:

ב- עהוהוהוהוה, אבשמע. עהוהוהוהוה, אבעב. ריא, האהה, אבשאהה. בשאל. עהוהה, אבהו. ושר, אבדה:

ג- בבח, וכח, אבש. מעהמה, והמה. הל, הזתש. כ. האמ, וירשאז, הזתש. הבבוקצב, וירשיאבכ, הזתש:

ד- הל, מש, אבוב. בעא, א, שבוב, והל ולל:

ה- חאלעהכשמעה, שואיאבלונומ. בל, בי, כטור. ונ, אהאנ. ומ, במ. דא, כמ, כמושמל, המלבמ. ליאא, רכשה, שמכבקה. לילהב, ו, ו, ושר, ויק, ומו. כחבשב, האמה, מה, ואעאא, השאמהוה. ושאשאשחב, שובכמלוליע, וליי. ו, יעהג. ו, אתכזא. ו, עללהת. רנא, הת, מעלל:

ולעולם

הוי

רין

למשנה

